

Hållbar **BESÖKSNÄRING** i Vänerskärsgården med Kinnekulle

FOTO: ÅSA HELLMAN

En handbok för ökad ekologisk, social och ekonomisk
hållbarhet innanför de planetära gränserna.

OM HANDBOKEN

Det är ett allvarligt läge för vår planet. Aktuella forskningsrapporter visar att isarna kring polerna smälter i en rasande fart och det har aldrig dött så många arter av insekter så länge som människan vandrat på vår planet. Den biologiska mångfalden är hotad.

Samtidigt konsumerar vi i Sverige som om vi skulle haft fyra jordklot, vilket utarmar jordens resurser. Vi är duktiga på flera sätt. Många sopsorterar och undviker att slösa med vatten och energi. Allt fler söker fossilfria transportalternativ. Detta är dock inte tillräckligt. Vi behöver öka takten på omställningen för att säkerställa en trygg framtid för livet på vår planet.

LOKALA INSATSER FÖR EN HÅLLBAR VÄRLD

Biosfärområden är platser där man kan testa olika metoder för ekologisk, social och ekonomiskt hållbar utveckling. Insatserna ska gynna naturvård, samhällsutveckling, utbildning och forskning. Varje biosfärområde formas utifrån de lokala förutsättningarna. I 131 länder jobbar vi lokalt i 734 biosfärområden världen över för att ställa om till hållbart liv på jorden. (Februari 2022). FN:s ledare har utarbetat 17 globala mål och FN:s organ Unesco har utnämnt Biosfärområden världen över för att vara modellområden för hållbar utveckling. Biosfärområde Vänerskärsgården med Kinnekulle är ett av dem.

Alla vi som bor, verkar i, forskar om eller besöker Biosfärområdet är viktiga för att säkerställa att vi rör oss innanför de planetära gränserna. För att ha en koordinering av insatserna, finns en ideell biosfärförening med anställd personal, medlemmar och engagerade Biosfärambassadörer. Biosfärkommunerna Lidköping, Götene och Mariestad har tillsammans med Länsstyrelsen ordinarie poster i styrelsen. Föreningen arbetar med olika hållbarhetsprojekt i riktning mot föreningens mål.

NYA FRAMSTEG INNANFÖR PLANETENS GRÄNSER

I den här handboken har vi samlat konkreta verktyg som kan vara till hjälp för dig som är företagare i Biosfärområdet att förflytta verksamheten framåt för ökad ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Vill du – utöver konkreta verktyg i den här handboken – också ha utbyte med andra kring de här frågorna? Hör av dig till oss. Biosfärföreningen har starka nätverk lokalt, nationellt och internationellt. Låt oss tillsammans ta nya steg framåt, men alltid innanför planetens gränser.

Februari 2022

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

VÅRT RIKA
BIOSFÄROMRÅDE SID 5

EKOLOGISK
HÅLLBARHET SID 7

SOCIAL
HÅLLBARHET SID 8

INNEHÅLL

Hållbar besöksnäring i Biosfärområdet	4
Vårt rika Biosfärområde	5
Modellområden för hållbar samhällsutveckling	6
Ekologisk hållbarhet	7
Social hållbarhet	8
Ekonomisk hållbarhet	9
Värdefull dynamik	10
Nulägesanalyser	11
Hållbarhet & EFQM	13
Hållbar besöksnäring	16
Effektfulla förändringsprocesser	17
Grow – steg 1	18
Grow – steg 2	19
Grow – steg 3	21
Grow – steg 4	24
Reflektioner	25
Grow med teamet	27
TO-DO	28
Länkar & källor	29

EKONOMISK
HÅLLBARHET SID 9

HÅLLBAR
BESÖKSNÄRING SID 16

GROW
MED TEAMET SID 27

Hållbar besöksnäring i BIOSFÄROMRÅDET

År 2019 – 2022 har Biosfärföreningen tillsammans med Destination Läckö-Kinne kulle och Mariestads kommuns turism drivit projektet Hållbar besöksnäring i Vänerskär- gården med Kinnekulle. Det är ett projekt som främst riktat sig till att stärka hållba- ra upplevelser och besöksnäringens företag i Biosfärområdet. Projektet har finansierats av EU:s landsbygdsfond och Leader Nordvästra Skaraborg. Några av de resultat som projektet har genererat är:

- Nya markeringar finns uppsatta utmed hela den 138 km långa Biosfärleden, samt att vissa stolpar bytts ut. Nya grindar finns uppsatta.
- En långsiktig skötsel och därmed kvalitet av leden har säkerställts enligt Västkoststiftelsens standard.
- Projektet har gett flertalet utbildningsinsatser kring värdskap och marknadsföring för besöksnäringens företag, kopplat till modellområdet för hållbar utveckling.
- En ny logotyp har tagits fram för besöksnäringens företag att använda.
- Nya skyltar finns uppsatta utmed leden med texter på svenska och engelska som berättar om ledens delsträck- or och upplevelser utmed Biosfärleden.
- Det har tagits fram en ny användarvänlig webbsida, biosfarleden.se, innehållande kartverktyg och nya etapp- förslag utifrån start- och stopp-platser som är väl an- passade utifrån avstånd samt kollektivtrafik och därmed hållbart resande. Websidan visar en tydlig reseanledning och kan med fördel användas i marknadsföringen för besöksnäringens företagen i Biosfärområdet.
- En speciellt framtagen broschyr beskriver konkreta och tydliga marknadsföringsförslag som är enkla att anamma för besöksnäringens företag.
- Den här handboken är ett ytterligare verktyg för fler steg i en hållbar riktning för dig som driver företag inom Biosfärområde Vänerskärsgården med Kinnekulle.

Syftet med handboken är att ge ett användbart startskott för att identifiera nuläget och kommande steg. Fördjupa gärna kunskaperna genom att gå in via länkarna och ta del av dess högaktuella och väl utarbetade verktyg. Handboken är kort och gott ett stöd i hållbarhetsomställningen!

Vårt rika BIOSFÄROMRÅDE

FOTO: ÅSA HELLMAN

Biosfärområde Vänerskärgården med Kinnekulle omfattar stora delar av Lidköpings, Götene och Mariestads kommunområden. Platsen utgör en vacker sträcka utmed Vänerns sydostkust, rik på natur- och kulturarvsupplevelser. Här kan du bland annat uppleva landskapet genom vandring utmed Biosfärleden, som sträcker sig 138 km genom Biosfärområdet.

Ett tips är att kombinera biosfärleden med Kinnekullebanan som år 2018 utsågs till Sveriges vackraste tågsträcka. Den glittrande skärgården finns alltid nära med vyer och möjligheter till fina bad. Andra populära aktiviteter – som kan behöva förbokas – är att paddla kajak och stand up paddle boards och på sommaren går det båtturer till Nationalparken Djurö.

LIDKÖPING MED LÄCKÖ

I västra delen av biosfärområdet finns det pittoreska fiskehamnsområdet Spiken med trevliga handelsbodas och lokala smaker som Vänerlöjrom. Besök också gärna Hindens rev och Läckö slott med dess naturum Vänerskärgården – Victoriahuset. Inne i Lidköping finns Rådhuset centralt beläget i en trevlig stadskärna präglad av många mysiga fik och ett gott utbud av butiker. Vänermuseet är väl värt sitt besök.

KINNEKULLE OCH MARIESTAD

Uppifrån det i Biosfärområdet centralt belägna platåberget Kinnekulle – som även kallas ”det blommande berget” – har du en fantastisk utsikt över Sveriges historiska vaggas med dess fornlämningar, kulturlandskap och gamla kyrkor. En klar dag kan du se ända till Karlstad från utsiktstornet.

Mariestad, som finns i Biosfärområdets östra del, har en genuin gammal stadskärna med kullerstengator och en majestätisk domkyrka. Vid södra infarten till Mariestad finns den världsunika och uppmärksammade ElectriVillage-satsningen att se; en vätgastankstation som får sin energi via en solcellspark – något för dig som är intresserad av innovativa idéer inom omställningen till fossilfritt.

TORSÖ

Oavsett om du kommer till Mariestad vandrande eller med cykel via Biosfärleden, med tåg eller sjövägen, så är gästhamnen väl värd att besöka. Där finns små matbodar och bara ett stenkast bort, finner du ett vackert naturreservat med gamla ekar men också Vadsbo museum och butiker för vad du än behöver. Glöm inte att smaka på den lokalt producerade glassen. En bit bort finns också Torsö som är Vänerns största ö. Före brofästet på väg ut till Torsö, samt ute på ön, finns möjligheter till fina bad i kristallklart vatten och med lite tur kan du få se en glimt av havsörn.

Modellområden för hållbar SAMHÄLLSUTVECKLING

Ordet Biosfär definieras som det skikt i och kring jorden där allt liv finns – tillsammans med den miljö som livet finns i. Unesco använder benämningen Biosfärområde som en av deras tre möjliga utnämningar: Världsarv, Biosfärområden och Geoparker.

Ett biosfärområde ska verka utifrån tre huvudsyften:

- Bevara biologisk och kulturell mångfald, ekosystem och landskap.
- Utveckla samhället på ett långsiktigt hållbart sätt.
- Stödja med kunskap genom utbildning och forskning.

TIOÅRSUTVÄRDERING

I vårt biosfärområde ansökte Lidköpings, Götene och Mariestads kommuner tillsammans om att bli ett Biosfärområde. Det är enbart platser som av Unesco anses vara – och som kan uppskattas att fortsätta att vara – modellområden för hållbar utveckling som kan få lov att ha Biosfärutnämningen. Biosfärområde Vänerskärgråden

med Kinnekulle fick sin utnämning år 2010. Biosfärföreningen har i samverkan med en mängd aktörer arbetat med en tioårsutvärdering, som blev godkänd av Unesco år 2021. Det finns idag sju biosfärområden i Sverige: Kristianstads Vattenrike, Vänerskärgråden med Kinnekulle, Älvlandskapet Nedre Dalälven, Blekinge Arkipelag samt Östra Vätterbranterna, Voxnadalen och Vindelälven Juhtadaha. I hela världen finns det 734 biosfärområden i 131 länder. (Februari 2022). På alla dessa platser arbetar man lokalt i riktning mot FN:s globala mål och Agenda 2030. Resultat och erfarenheter delas kontinuerligt i lokala, nationella och internationella nätverk.

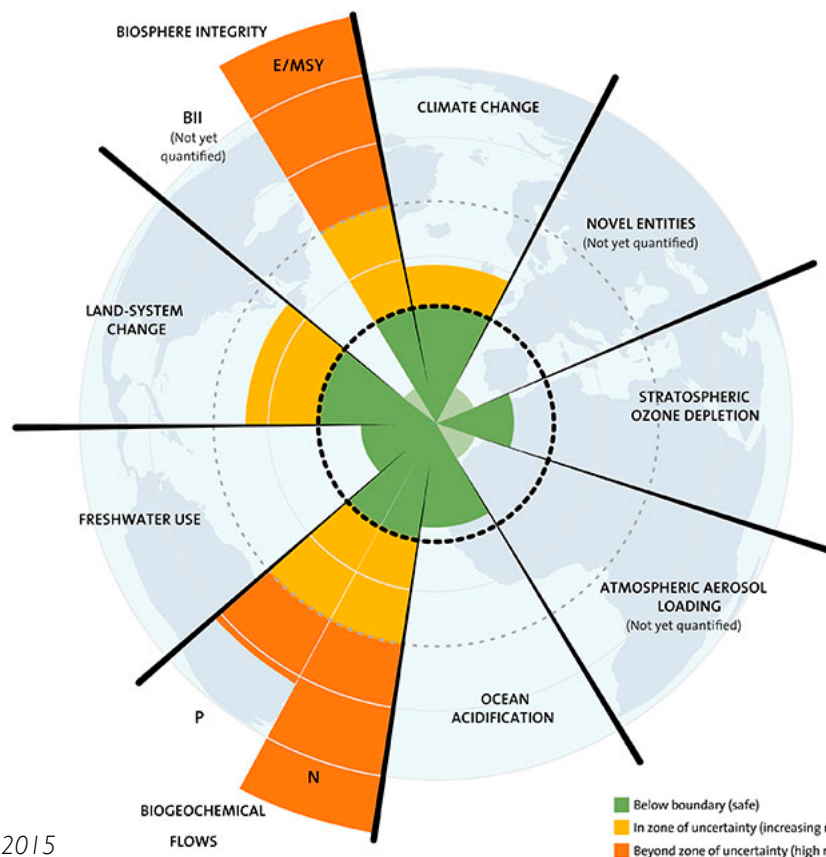

Bild: J. Lokrantz/Azote
based on Steffen et al. 2015

EKOLOGISK HÅLLBARHET

Ekologisk hållbarhet innefattar allt som har att göra med jordens ekosystem. Det innefattar bland annat klimatsystemens stabilitet, luft-, land- och vattenkvalitet, landanvändning och jorderosion och biologisk mångfald samt pollinering och fotosyntes.

UTNYTTJA INTE NATUREN

När produktion av varor och tjänster sker, får vi inte kompromissa med ekosystemens bärförmågor. Det är avgörande att naturen hinner återskapa de resurser som använts. Ekologisk hållbarhet rör bland annat funktionsdugligheten hos jordens olika system:

- Vatten (föroreningar, grundvattennivåer, salinitet, temperatur, främmande arter).
- Luft (föroreningar, partiklar, ozonlagret, klimatsystem, buller).
- Land (föroreningar, erosion, landanvändning, främmande arter).

- Biodiversitet (arter och livsmiljöer), GMO.
- Ekosystemtjänster (till exempel pollinering, fotosyntes, vattenrening, klimatreglering).

MÄNNISKORS HÄLSA

I ekologisk hållbarhet inkluderas ibland även människors hälsa, i den mån den påverkas av den yttre miljön i form av föroreningar, buller etc.

Ett stort tvärvetenskapligt forskningsprojekt under ledning av Stockholm Resilience Center (stockholmresilience.org) har definierat nio miljöproblem, de så kallade planetära gränserna (se illustration). Om dessa överskrids, riskerar ekosystemens produktionsförmåga att begränsas. Man har därför försökt kvantifiera respektive område för att kunna säga något om hur stor påverkan som är acceptabel innan tröskeleffekter kan förväntas sätta in.

Källa: KTH

SOCIAL HÅLLBARHET

FOTO: LINNÉA GUSTAFSSON

Ett socialt hållbart samhälle är jämställt och jämlikt. Här lever människor ett gott liv med god hälsa utan orättvisa skillnader. Ett samhälle med hög tolerans och där människors lika värde står i centrum. Det kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen.

Social hållbarhet är av avgörande betydelse för det demokratiska samhället och är nödvändigt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Ett socialt hållbart samhälle tål påfrestningar, är anpassningsbart och resiliert. Några förutsättningar för social hållbarhet är att det som erbjuds:

- Tillgodoser alla människors grundläggande behov och att de mänskliga rättigheterna säkerställs

- Bidrar till att alla människor är inkluderade – oavsett kön, utbildnings- och inkomstnivå, social status, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, bostadsort, sexuell läggning, könsöverskridande identitet och uttryck, ålder och funktionsnedsättning
- Anpassas och utformas utifrån de grupper som har störst behov.

Källa: Folkhälsomyndigheten

EKONOMISK HÅLLBARHET

Ekonomi som begrepp kan härledas från grekiskans ”läran om hushållning av knappa resurser”. Ur ett hållbarhetsperspektiv kan definitionen på ekonomi dock ses ur olika perspektiv och definitioner. Skillnaderna mellan två av dessa har sin grund i att man använt olika hållbarhetsmodeller som utgångspunkt.

En av dessa beskriver ekonomisk hållbarhet som en ekonomisk utveckling som inte medför negativa konsekvenser för den ekologiska eller sociala hållbarheten. En ökning av ekonomiskt kapital får enligt denna definition alltså inte ske på bekostnad av en minskning i naturkapital eller socialt kapital.

Ekonomisk tillväxt

Den andra definitionen beskriver ekonomisk hållbarhet som ekonomisk tillväxt, vilken anses vara hållbar så länge den totala mängden kapital ökar. Ett ökat ekonomiskt kapital kan därmed tillåtas ske

på bekostnad av en minskning av till exempel naturresurser, ekosystemtjänster eller välfärd.

Hållbar utveckling

Slutligen finns det även de som avstår från att använda ekonomisk hållbarhet som begrepp för att istället prata om ekonomin som ett verktyg, där dess strukturer och institutioner antingen främjar eller hämmar en hållbar utveckling. Vilken av dessa definitioner som bör råda är en värderingsfråga bland forskare och där är man fortfarande inte helt överens.

Källa: KTH

Värdefull DYNAMIK

Det kan kännas oändligt stort att ställa om till en mer hållbar verksamhet och ett mer hållbart liv. Det kan väckas många frågor och känslor kring förändringarna. Har min påverkan verkligen så stor betydelse? Jag gör ju redan en del bra saker, det kanske räcker? Har jag råd att investera?

Det finns onekligen utmaningar i omställningen. Men vi har inte råd att vänta. Vi behöver börja, och sedan fortsätta framåt tills vi på ett självklart sätt lever i det hållbara samhället.

Det finns flera sätt att börja. Beroende på vem du är, så kan du avgöra om det för dig handlar om att alliera dig med andra och genom relationer finna styrka i till-

sammanskraften. Andra kanske föredrar att söka energifull påfyllning genom inspiration. En del tar utgångspunkten i att analysera fakta och noga överväga bäst vägar framåt, och utifrån dem skapa strukturer. Om du är mer av en doer, så finns det ingenting som ger dig sådan kraft som att helt enkelt sätta igång att agera! Vilket beteende nedan stämmer bäst in på dig?

Dynamiken är värdefull. Alla personer i arbetslaget bidrar till en större och gemensam helhet utifrån just sina erfarenheter, drivkrafter och kompetenser. Att verkligen värdesätta och ta till vara på de värdena är en viktig utgångspunkt i alla förändringsprocesser.

NULÄGESANALYSER

Genom att analysera nuläget, kan en tydlig överblick skapas av det som redan är gjort, och vad som behöver göras.

För att göra en nulägesanalys kan det vara bra att utgå från en checklista för att kvalitetsgranska hållbarhetsarbetet. Det finns flera olika listor som bygger på hållbarhetsprocesser. Som besöksnäringsföretagare kan det se väldigt olika ut gällande hur långt man kommit. Plocka därför russinen ur kakan och ta till dig av de tips som är relevanta för just er, just nu!

Utgå gärna från Tillväxtverkets checklistor som är anpassade just för dig som är verksam inom besöksnäringen. Fyll i dina svar och kom ihåg att spara när du är klar. Handbokens innehåll är till för dig och du kan gå tillbaka och ändra när du vill.

CHECKLISTA - ARBETE FÖR EN HÅLLBAR BESÖKSNÄRING

CHECKLISTA	SVAR	KOMMENTAR Motivera svaret
1. Identifiera viktiga hållbarhetsområden		
Har ni identifierat era viktigaste hållbarhetsområden?	Ja Delvis Nej Vet ej	
Har analysen av hållbarhetsområdena skett på ett strukturerat sätt, exempelvis genom intressentanalys och väsentlighetsanalys?		
2. Ta fram ambitionsnivå		
Har ni analyserat er ambitionsnivå inom olika hållbarhetsområden?		
Har ni en vision/strategi som inkluderar hållbarhet, alternativt en separat hållbarhetsvision/strategi?		
Är visionen/strategin kopplad till nationella eller globala visioner/strategier? Exempelvis Agenda 2030.		
Är visionen/strategin kopplad till regionala och lokala visioner/strategier? Exempelvis regional utvecklingsstrategi.		
Har visionen/strategin kommunicerats till alla medarbetare?		

3. Sätt hållbarhetsmål

Ja Delvis Nej Vet ej

Har ni beslutade hållbarhetsmål?

Är hållbarhetsmålen SMART:a?

4. Utarbeta handlingsplan

Har ni en handlingsplan för hållbarhetsarbetet?

Har ni tillräckligt med kunskap för att genomföra hållbarhetsinsatser?

Har ert hållbarhetsarbete tillräckligt med resurser?

5. Genomför hållbarhetsarbetet

Används hållbarhet vid utvärdering av produkter, exempelvis i produktutvecklings-processen?

Skapar ni engagemang för en hållbar utveckling, exempelvis genom kompetenshöjning?

Stödjer ni en hållbar utveckling, exempelvis genom resurser och samarbeten?

Genomför ni utlovade hållbarhetsinsatser?

Kommunicerar ni ert hållbarhetsarbete?

6. Följ upp hållbarhetsarbetet

Uppdaterar ni vision/ strategi/ väsentlighetsanalys/ intressentanalys regelbundet?

Följer ni upp era hållbarhetsmål regelbundet?

Följer ni upp er handlingsplan för hållbarhet regelbundet?

Är ni transparenta med ert resultat inom hållbarhetsområdet?

Fördjupning!

Gå in här och fyll på mer kunskap

<https://tillvaxtverket.se/amnesomraden/turism-och-besoksnaring/kunskap-for-besoksnaringen/hallbar-turism/hallbarhetsguiden/6.-folj-upp-hallbarhetsarbetet.html>

Källa: Tillväxtverket

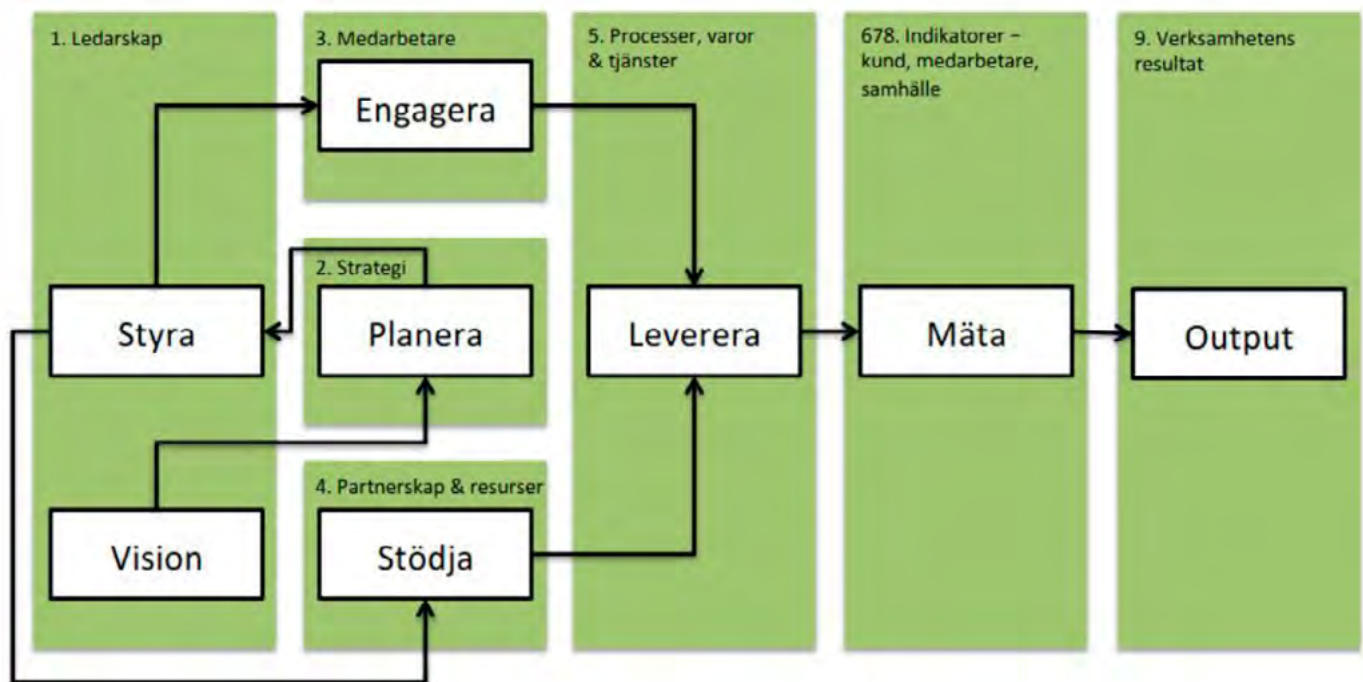

HÅLLBARHET & EFQM

Ett ytterligare sätt att skapa sig en bild av nuläget är att använda sig av EFQM-modellen.

EFQM är en förkortning för European Foundation for Quality Management, vilket är väl beprövad modell för att utveckla framgångsrika organisationer. Genom strategikartan och checklisten nedan skapas en överblick över nuläget och de gap som kan finnas mellan nuläget och det önskade läget. Modellen rekommenderas av UNWTO (The World Tourism Organization) i syfte att stärka destinationers arbete.

TILLVÄXTVERKETS STRATEGIKARTA OCH CHECKLISTA FÖR HÅLLBARHETSARBETE OCH EFQM

INSTRUKTION

- Gå igenom strategikartan i figuren ovan systematiskt.
- Gå igenom ett viktigt hållbarhetsområde i taget.
- Börja i mittenlådan (Leverera – varor, tjänster och processer) och gå sedan bakåt mot lådan längst till vänster.
- Beskriv svaret på frågan och identifiera eventuella gap.

LEVERERA – VAROR, TJÄNSTER OCH PROCESSER

Exempel: Driva produktutvecklingsprocesser, involvera externt stöd och tjänstepersoner

Hur används hållbarhetsområdet för att designa varor och tjänster i syfte att skapa värde för kunden (besökaren)?

Hur används hållbarhetsområdet för att designa processer?

Hur används hållbarhetsområdet för att marknadsföra varor och tjänster?

STÖDJA – PARTNERSKAP & RESURSER

Exempel: Långsiktig samverkan för hållbar utveckling

Hur baseras partnerskap på ömsesidiga fördelar inom hållbarhetsområdet?

Hur hanteras resurser (så som miljö, sociala och ekonomi) inom ramen för hållbarhetsområdet?

ENGAGERA – MEDARBETARE

Exempel: Skapa och driva kvalitativa nätverk

Har medarbetarna mandat och uppdrag att arbeta med hållbarhetsområdet?

Hur arbetar ni med att säkerställa att medarbetarna har rätt kompetens för att arbeta med hållbarhetsområdet?

Hur arbetar ni för att påverka att rätt kompetens finns för att vara framgångsrik inom hållbarhetsområdet?

PLANERA – STRATEGI

Exempel: Strategisk koppling till policydokument, styrdokument

Hur finns hållbarhetsområdet identifierat som ett behov från era intressenter?

Hur har ni baserat era hållbarhetsinsatser i det aktuella området på intern prestation och förmåga?

Hur finns hållbarhetsområdet inskrivet och/eller prioriterat i era strategiska policydokument?

Hur har ni identifierat de insatser som leder till en positiv påverkan på området?

Hur kommunicerar ni den strategiska hållbarhetsinriktningen till era intressenter?

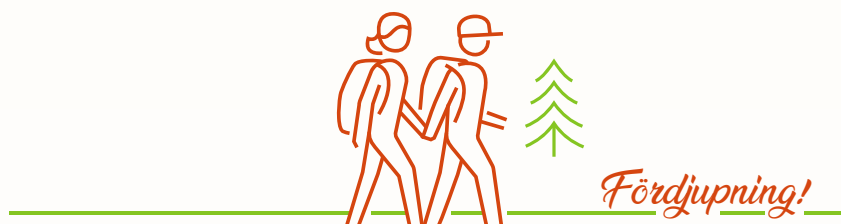
VISION, STYRA – LEDARSKAP

Exempel: Behovskartläggning, kompetensbehov, kompetensförsörjning

Hur finns hållbarhetsområdet definierat i verksamhetsidén, visionen, värderingarna eller något annat liknande policydokument?

Hur utvärderar ni utfallet av indikatorer för hållbarhetsområdet?

Hur är hållbarhetsområdet inkluderat i er förbättringskultur – dvs är det något som ni år efter år aktivt försöker bli bättre på att arbeta med?

Gå in här och fyll på mer kunskap

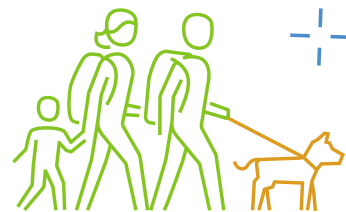
<https://tillvaxtverket.se/amnesomraden/turism-och-besoksnaring/kunskap-for-besoksnaringen/hallbar-turism/hallbarhetsguiden/nulagesanalys-infor-hallbarhetsarbete.html>

Källa: Tillväxtverket

Hållbar

BESÖKSNÄRING

"En hållbar besöksnäring tar ansvar för turismens nuvarande och framtida ekonomiska, sociala och miljömässiga påverkan genom att utgå från besökarens, företagens, miljöns och lokalsamhällets behov."

Tillväxtverkets svenska definition, som bygger på UNWTO:s och UNEPS definition från 2005 i rapporten "Making Tourism More Sustainable – A Guide for Policy Makers".

Effektfulla FÖRÄNDRINGSPROCESSER

FOTO: ÅSA HELLMAN

När du identifierat nuläget och några områden som behöver utvecklas, är det dags att skapa en tydlig bild över hur just dina steg framåt kan se ut.

För att skapa en effektiv förändringsprocess ges här exempel på hur du kan utforma en handlingsplan genom GROW som är en effektiv processmodell i fyra steg. Den används flitigt världen över för att skapa motivation och tydliga strategier. Genom GROW leds du att formulera exakta mål, beskriva nuläget och tydliggöra olika valmöjligheter. Du får också hjälp att prioritera och att besluta dig för exakta tidpunkten för när de nya åtgärderna ska ta fart.

Fyll i

Avsätt tid och fyll i dina svar. För att skapa verkliga effekter, är det viktigt att du skapar möjlighet att fokusera. På kommande sidor vägleds du framåt.

Välkänd metod

GROW är en väl beprövad metod som används världen över i samband med olika förändringsprocesser, framtagna av Sir John Whitmore.

Goal

Formulera ett mål

Reality

Identifiera hur verkligheten ser ut idag.

Options

Beskriv valmöjligheterna. Välj ut några.

Will/when

Se hur stor viljan är att förändra. Fatta beslut: den här dagen och tiden startar förändringen.

GROW - STEG 1

Goal – Formulera ett mål

Välj ett mål som du vill uppnå. Skriv ner målet för hand med en penna. Checka sedan så att ditt mål är SMART. Målet kan behöva formuleras om. Ditt mål ska med andra ord vara:

Specifikt
Mätbart
Accepterat
Realistiskt
Tidsbundet

När du är nöjd med formuleringen av ditt mål som är SMART och som rör sig innanför planetens begränsningar, kan du gå till steg 2.

GROW – STEG 2

Reality – Identifiera hur verkligheten ser ut idag

Bena nu upp det verkliga nuläget grundligt genom att skriva ner dina svar nedan. Med tanke på det mål som du har satt upp, så beskriv nu med text hur läget ser ut idag. "Skriv av dig" och uttryck dig fritt!

På en skala från 0 – 10, där 10 innebär att du är i mål, markera var på skalan där du befinner dig idag gällande ditt mål.

0 _____ 10

Vad har hindrat dig fram till nu? Skriv ner allt som du kommer på.

GROW – STEG 3

Options – Beskriv valmöjligheterna. Välj ut några.

Vad kan du göra idag och framöver för att närma dig målet? Skriv ner allt som du kommer på, stort som smått, realistiskt eller inte, utanför boxen eller innanför den, ALLT ska med.

När du tänker att du inte kommer på fler sätt att agera för att nå ditt mål, så tänk dig in i när du är framme vid nr 10 på skalan! Vad behövde du för att nå dit? Kanske kommer du nu på ytterligare saker du kan göra för att nå ditt mål. Skriv ner de sakerna. Kom ihåg: alla idéer är värdefulla, skriv ner dem som du kommer på.

Nu är det dags att välja ut en eller flera av dina beskrivna valmöjligheter ovan, som du faktiskt kommer att genomföra!
De som du valt ut skriver du här.

GROW - STEG 4

Will/when – Se hur stor viljan är att förändra.

Fatta beslut: den här dagen och tiden startar förändringen.

VILJAN

Nu har du formulerat ett tydligt mål och beskrivit nuläget och tittat på vad som hittills begränsat möjligheterna att nå målet. Du har också beskrivit olika valmöjligheter för att komma framåt och valt ut några av de sakerna – att göra – för att närma dig målet! Nu är det dags att titta på hur stor din vilja är för att verkligen göra jobbet. Sätt en markering på skalan för var din vilja befinner sig idag. Var helt ärlig mot dig själv.

0 _____ 10

När du satt ditt markeringskryss, så reflektera kring det. Om din vilja är hög – vad kan det leda till? Om din vilja är låg – vad handlar det om, och vad skulle kunna ha fått ditt kryss att hamna på en högre siffra? Oavsett så FINNS en vilja eftersom du valt ut det här målet.

BESLUT – EXAKT TIDPUNKT FÖR START

Nu är det dags att säga när du kommer att starta förändringen. Det räcker inte att svara ”i nästa vecka” eller ”i nästa månad”. Utan skriv ner exakt vilken dag och vilken tid du börjar!

Då startar jag:

Tid

Veckodag

Datum

För- och efternamn

REFLEKTIONER

När målet är uppnått – på vilka sätt kommer det att märkas? (Hur märks det internt i verksamheten, vad får det för effekter kort- och långsiktigt? På vilka sätt kan besökarna uppleva ett värde av förändringen? Med mera).

På vilka sätt kommer det att märkas på dig att målet är uppnått? Beskriv tankar, känslor och ageranden.

Vad är det viktigaste som du tar med dig från GROW-processens frågor och svar?

GROW MED TEAMET

FOTO: ÅSA HELLMAN

Att arbeta med frågor och svar aktiverar nya tankebanor och väcker idéer och motivation att agera. Det är starka krafter som motiverar att vara del av förändringen!

Genom djupgående processer ändras förhållningssätt i grunden. Det är förstås angeläget att alla medarbetare är med i processen. GROW-modellens frågor kan användas för processer kring oändligt många ämnen.

UTGÅNGSPUNKT FÖR SAMTAL

Frågorna som du nu har testat att besvara kan, utöver att användas personligen, också användas som utgångspunkt för samtal och processer med ditt team. Vill du att ni alla är del av samma process – det vill säga att du och medarbetarna får samma utrymme att uttrycka er utan att din röst som ledare nödvändigtvis väger tyngre – så kan det vara en god idé att ta in en samtalsledare utifrån. En viktig sak att beakta är att, oavsett vem som leder

processen, så behöver de slutsatser, som ni enas kring, medföra att ni sedan rör er i riktning mot de uppsatta målen! Det är oerhört viktigt att alla i verksamheten agerar i riktning mot målet, för att motivationen ska bestå hela vägen fram. Kom ihåg att stanna upp vid milstolpar och dela framgångarna.

TO-DO-LISTA

Till er hjälp har ni här en TO-DO lista, som kan vara till stöd för att omvandla viktiga insikter till konkreta, hållbara ageranden. Med den kan ni checka vad som är gjort och vad som är kvar att göra. Kom ihåg att hållbarhet är något som ingår i allas ansvarsområden.

TO-DO

Mål

Action	Ansvarig	Uppföljningsdatum	Klart

Fördjupning! Besök länkarna och fyll på mer kunskap.

LÄNKAR & KÄLLOR

GROW, Sir John Whitmore

<https://instituteofcoaching.org/sir-john-whitmore-1937-2017>

CHECKLISTOR OCH VERKTYG FÖR SWOT, GAP-ANALYSER, VARUMÄRKESBYGGE och mycket mer. Handbok för hållbar turismutveckling i världsarv och kulturmiljöer, Riksantikvarieämbetet och Tillväxtverket 2021. Rapport 0371 (Tillväxtverket).

<https://tillvaxtverket.se/download/18.361cfdb517c0c1bd7cca161f1634715729413/Handbok%20f%C3%B6r%20h%C3%A5llbar%20turismutveckling%20i%20v%C3%A4rldsarv%20och%20kulturmilj%C3%B6er.pdf>

STRATEGI FÖR HÅLLBAR TURISM OCH VÄXANDE BESÖKSNÄRING, Regeringskansliet 2021.

https://www.regeringen.se/4a92e5/contentassets/a8725a9147d941e3b2778a5f500f1a37/strategi-for-hallbar-turism-och-vaxande-besoksnaring_slutlig.pdf

HANDBOK. HÅLLBAR UTVECKLING INOM BESÖKSNÄRINGEN, 2018.

Region Blekinge och Biosfärområde Blekinge Arkipelag i samverkan med Energikontor Sydost, i samsyn med Visita.
<http://files.builder.missite.com/54/61/546164ae-b229-4c8e-8253-fc16ccecc7f8.pdf>

REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI FÖR VÄSTRA GÖTALAND, 2021-2030

<https://alfresco-offentlig.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/5973ae6b-1b81-404e-a391-8cb78c166176/Regional%20utvecklingsstrategi%20VG%202021-2030.pdf?a=false&guest=true>

HÅLLBAR TURISM, Tillväxtverket.

<https://tillvaxtverket.se/amnesomraden/turism-och-besoksnaring/kunskap-for-besoksnaringen/hallbar-turism.html>

HÅLLBARHETSGUIDEN, Tillväxtverket.

<https://tillvaxtverket.se/amnesomraden/turism-och-besoksnaring/kunskap-for-besoksnaringen/hallbar-turism/hallbarhetsguiden.html>

EFQM <http://www.efqm.org/>, www.kth.se

ILLUSTRATION PLANETENS GRÄNSER, J. Lokrantz/Azote based on Steffen et al. 2015

<https://www.stockholmresilience.org/>

DEFINITION SOCIAL HÅLLBARHET, Folkhälsomyndigheten

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/motesplats-social-hallbarhet/social-hallbarhet/>

FNS 17 GLOBALA MÅL www.globalamalen.se

AKTUELLA PROJEKT OCH AKTIVITETER I UNESCO Biosfärområde Vänerskärsgården med Kinnekulle

<https://vanerkulle.org/pagaende-projekt/>

Läckö
KINNEKULLE

FOTO: ÅSA HELLMAN

